

Evde Eğitimin Hukuku, Tarihçesi ve Ev Okulları

DOI: 10.26466/opus.819544

*

Asım Coban* – Serhat Kavuk**

* Prof. Dr., Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Amasya/Türkiye

E-Posta: asim.coban@amasya.edu.tr

ORCID: [0000-0002-7860-7561](https://orcid.org/0000-0002-7860-7561)

** YI Öğrencisi, Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Amasya/Türkiye

E-Posta: serhat.kavak@msn.com

ORCID: [0000-0002-0391-2705](https://orcid.org/0000-0002-0391-2705)

Öz

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de ve Dünya’da Evde Eğitim ve Ev okulları eğitimi ile ilgili olarak yapılan lisansüstü tezlerin, makalelerin, dergilerin incelenerek, Evde Eğitim ve Ev okulları eğitimi alanı hakkında genel yönelimleri belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında incelenen çalışmalara Evde Eğitim ve Ev Okulları anahtar kelimeleri kullanılarak Dergi park, Google Akademik ve YÖK Ulusal Tez merkezinden ulaşılmıştır. Bu kapsamda Evde eğitim ve Ev Okulu alanında yapılmış 3 lisansüstü tez, 13 makale olmak üzere 16 çalışma ile birinin içeriğinde sadece ilgili yönergenin yer aldığı 9 bilimsel dergiye ulaşılmıştır. Bu şekilde tespit edilen lisansüstü tez, makale, dergi ve yönerge den oluşan toplamda 25 kaynak betimsel içerik analizi yapılarak çalışma türü, yayın yeri, yazar sayısı, yayın yılı, araştırma yöntemi, anahtar kelime konusu, araştırma deseni, araştırma örnekleme, araştırma yapılan kıtalar ve ülkeler, veri toplama araçları, çerçevesinde incelenmiştir. Araştırma sonucunda, 2019 yılında yapılan çalışmaların daha fazla olduğu, en fazla makalenin Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları dergisinde yayınlandığı, makalelerin çoğunlukla tek veya iki yazarlı olduğu, çalışmalarda en fazla nitel araştırma yöntemlerinin tercih edildiği ortaya çıkmıştır. Ayrıca çalışma sonucunda; “Evde Eğitim” konulu çalışmaların daha çok yapıldığı ve çalışmaların Avrupa Kıtasında yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Mevcut analizlerden yola çıkılarak ortaya çıkarılan Evde Eğitim ve Ev okulları eğitimi ile ilgili yönelimin araştırmacılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Ev Eğitimi, Ev Okulu, Evde Eğitim.

Law, History of Education at Home and Home Schools

*

Abstract

The purpose of this research, homeschooling and home school graduate made with regard to education dissertations, essays, examining the magazine, homeschooling and home schools to determine the general orientation about the educational field in turkey and in the world. In the research, document analysis method which is the one of the qualitative research approaches was used. The studies examined within the scope of the research have been reached by using the keywords of Home Education and Home Schools, Dergi Park, Google Scholar, and YÖK National Thesis Center. In this context, 3 graduate theses, 13 articles, 16, 8 journals, 1 content and a magazine containing directives were reached in the field of home education and home school. A total of 25 source descriptive content analyzes consisting of postgraduate theses, articles, journals, and directives determined in this way are performed, and descriptive content analysis is carried out and countries, data collection tools are examined. As a result of the research, it was revealed that the studies conducted in 2019 were more, the most articles were published in the Journal of Educational Theory and Practice Research, the articles were mostly single or two authors, and the most qualitative research methods were chosen in the studies. At the of the study; it has been determined that studies on "Home Education" are mostly done and studies are concentrated in the European Continent. It is thought that the trend towards Home Education and Home school education, which has been revealed based on the current analysis is going to contribute to the researchers.

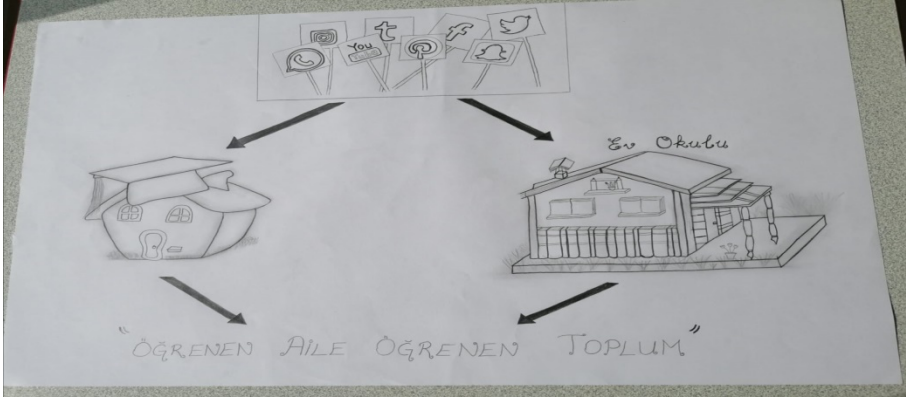
Keywords: Education, Home Education, Home School, Home Education

Giriş

İnsanlar hayat boyu veya yaşadıkları sürece çevresinden edindikleri yaşantılar sonucunda bilgi, beceri, değerler kazanır ve bu süreç sonunda insanlar sosyalleşme sürecine girer. Öğrenmenin temelini ise sosyalleşme sürecinde edindikleri yaşantılar, deneyimler, tecrübeler oluşturur. Ertürk'e göre **eğitim**(1972), "Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı ve istendik değişimler meydana getirme sürecidir". Eğitimin elemanlarını ise öğrenme ve öğretme süreçleri oluşturur. Ülkemizde 2006 yılında temel alınarak hazırlanan Yapılandırmacı Yaklaşımına göre, öğrenci eğitimin ve öğrenmenin merkezine alınmıştır. Farklı sağlık sorunlarından dolayı okula devam etme imkanı olmayan öğrencilerle ilgili Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2580 sayılı Ocak 2006 tarihli tebliğler dergisinde (2629 sayı 2010 Şubat tarihinde değişiklik olmuştur.) "*Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Gerektiren Bireyler İçin Evde Eğitim Hizmetleri Yönergesi*" yayımlanmıştır. Bu yönergede, *Evde Eğitim* kavramı, "Zorunlu öğrenim çağındaki özel eğitime ihtiyacı olan bireylerden sağlık problemi nedeniyle okul öncesi, ilköğretim veya özel eğitim programlarından herhangi birini uygulayan örgün eğitim kurumlarından doğrudan yararlanamayanlara eğitim hizmetlerinin evde sunulması esasına dayanan eğitim şekli" olarak açıklanmıştır. Evde eğitim, öğrencinin okula gitmesi gereken zaman sürecinde, bu eğitimi geleneksel bir eğitim kurumunda sürdürmesi yerine, evde bu eğitimi almasıdır. Bu süreçte eğitiminden öncelikle sorumlu olan kişi öğrencinin ebeveyni veya onun bakımını üstlenen vasisi **olan** kişidir. (Molsbie, 1996; Preiss, 1989). Bu çalışmada bilimsel araştırma yöntemlerinden literatür taraması yönteminden faydalanılmıştır.

Gezeganimiz olağanüstü süreçten geçiyor. 2020 yılının Ocak ayında başlayan Covid-19- Koronavirüs tipi virüsler dünyada salgına dönüşmüş ve ülkelerde kitlesel ölümlere sebep olmaya başlamıştır. Bu süreçte bölgesel sokağa çıkma yasakları ve karantinalar başlamış, okullar tatil edilmiştir. Bu süreçte en çok etkilenen kurumların başında okullar ve eğitim hayatı gelmektedir. Okulların açık tutulmasının ciddi risk oluşturduğu dönemlerde öğrencilerin eğitim problemlerini çözmek için uzaktan eğitim veya evde eğitim çalışmaları başlamış olup, evde eğitimin önemi ön plana çıkmıştır. Uzaktan eğitim, okullarda verilen yüzyüze eğitimin alternatifi değildir; evde eğitim yüz yüze verilen eğitim kadar verimli olmasa da mevcut konjonktür gereği lisans ve lisansüstü düzeyinde yapılmaktadır. Evde eğitim ve uzaktan eğitim

uygulamalarında en önemli sorun öğrencilerin motivasyonu ve güdülenmesi, öğrencilerin dersi dinleme ve öğrenciyi izleme becerilerinin önüne geçilmesidir. Öğrenciler öğrenme öğretme sürecine kolayca adapte olamayacak ve pekiştirme yapılmadığında eğitim-öğretim etkili bir şekilde sürdürülemezdir. Öğrenme sürekli pekiştirme ile verimli olur. Bu sorun ailelerin ve öğretmenlerin yapacağı farklı yöntem, teknik ve uygulamalarla etkili olacaktır.

Şekil 1. Evde Eğitim ve Ev Okulu ile ilgili çizilmiş "Öğrenen Aile Öğrenen Toplum" Döngüsü

Öğretmenler uzaktan eğitim ile evde eğitim verirken, veliler ve okul yönetimleri de her dersten öğrenci seviyelerine göre "Araştırıyorum" etkinlikleri düzenleyerek sürece olumlu katkı sağlayabilmelidir. Öğrencilere haftalık araştırma konuları ile ilgili 5 dakikalık video filmi çekmeleri, imkânı olmayanlardan ise mail olarak dönüş yapmaları istenebilir. Videolar Youtube kanalına üye olarak izlenebilir sosyal medya görüşme platformları tercih edilebilir. Testler, bulmacalar gibi etkinlikler düzenlenip mail yoluyla gönderilebilir.

Okullu gençlerin okula devam edemeyip evde kalmak zorunda oldukları zamanı, fırsata dönüştürmek gerekmektedir. Evde yöresel oyunlar, türküler, masallar, hikâyeler, kültürel motifler çocuklara kazandırılabilir. Her çocuğun öncelikle kendi yöresine ait folklorunu, daha sonra da ülkenin diğer yörelerinin kültürel değerlerini bilmesi, öğrenmesi ve bu kültürel değerleri yazıya dökmesi; yöresel türkülerini söylemesi gibi etkinlikleri yapabilmesi ve bu

kayıt altına alınan kültürel değerlerin diğer öğrencilerin ve öğretmenlerin görebileceği sosyal medya ortamlarında paylaşılması sağlanabilmelidir.

Evde eğitim faaliyetlerini sadece ders çalışma aktivitesi olarak değerlendirmemek gerekmektedir. 2000 li yıllarla beraber toplumda bir Z kuşağı ortaya çıktı. Bu kuşak yüz yüze görüşmeden ziyade sosyal platformlarda kendini gösteren internet kuşağı olarak kendini göstermektedir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında internette çocukların en fazla zaman geçirdiği platformun %97 oran ile Youtube olduğu ortaya çıkmıştır. Yaşlılarının günlük aktivitelerini özellikle sosyal medyadan sürekli takip etmekte olan Z Kuşağı, günün popüler olaylarını yakalamayı başararak, daha çok eğlenceli ve oyun niteliği taşıyan içerikler üreten kanalları takip ederek, neredeyse bağımlısı oldukları oyun videolarına daha çok zaman ayırmaktadır. Evde eğitime sadece ders gözüyle bakmamak gerekir. Sosyalleşme konusunda ve psiko-motor beceriler konusunda problemleri olan bu Z Kuşağı çocuklar, evde kullanılan bulaşık veya çamaşır makinesinin nasıl çalıştığını anlama, elektrik süpürgesini kullanarak temizlik yapma, patlayan bir ampülü değiştirme, kopan bir düğmeyi yerine dikme, yemek yapabilme, bir yumurta pişirebilme ya da sanatsal etkinlikte rol almayı öğrenebilme becerisine sahiptirler. Çocuklarla haftanın bir günü aileler günün belli saatinde “Çocuk Etkinlik Saati” planlayabilirler. Planlanan saatte çocuk, aile bireylerinin karşısına çıkıp o hafta okuduğu kitabın özetini paylaşabilir, drama tarzında uygulama yapabilir, hatta öğrendiği kültürel bir faaliyetin sunumunu yapabilir.

Çocuklar okulu eve taşıdıklarında, evi okula dönüştürdüklerinde doğal olarak vakitlerinin çoğunu evde geçirecekler, ev ortamına ait işleri yerinde görecek ve tanıyacaklardır. Bu sürede kendi yataklarını düzeltme, kendi ütülerini yapma, zamanının çoğunu içinde geçirdiği mekanı temizleme, ortamı düzgün tutma ve eşyayı verimli kullanma konusunda beceri kazanma imkanı elde edeceklerdir. Evi informal eğitim dışında, formal eğitim sahası olarak ta kullanan çocuklar aynı zamanda ekonomi yönetimi konusunda da tecrübe kazanacaklar, sadece zamanı değil, eşyayı da verimli kullanma becerisi kazanabileceklerdir. Zamanı ve mekanı verimli kullanma becerisi de aileye katma değer sağlayacak, öğrencilerde verimlilik bilinci oluşturacaktır. Evde eğitim sürecinde çocuklara sorumluluk duygusu kazandırma sürecinde verimli bütçe yapabilme, mevcut imkanları verimli bir şekilde kullanabilme konusunda fırsat verilebilmeli, çocukların özgüvenlerinin gelişmesine katkı sağlanmalıdır. Z kuşağı yalnız olmayı seven, sosyalleşmeyi, toplumsal

gruplara katılmak yerine benmerkezci düşünen, bireysel ve özgür yaşamayı seven bir kuşaktır. Çocuklarla ailede eğitimin yanında, oyun oynama, yardımlaşma, paylaşma becerileri de kazandırılmalı, çocuklara güven duyulmalı ve onlara alan sağlanmalıdır. Evde eğitim sürecinde ebeveynler çocukları yalnız yaşamaya yönlendirerek karşılaştığı sorunları kendi imkanlarıyla çözebilme fırsatı vermelidir. Tek başına zaman geçiren, karşılaştığı sorunların üstesinden tek başına gelebilmek adına çaba sarfeden öğrencilerin hayata daha iyi hazırlandıkları, akademik açıdan da daha başarılı oldukları unutulmamalıdır.

Olağanüstü koşullarda uygulanmak zorunda kalınan ailede eğitim uygulamalarını fırsata çevirmek, olumsuz süreçten kazançlı çıkabilmek pekala mümkün olabilmektedir. Okul ortamında yetersiz kaldıkları düşünülen konularda gerekli eğitsel yaklaşımların ev ortamında kazandırılması hedeflenmeli, istendik toplumsal davranışın çocuklara kazanın mümkün olabileceği unutulmamalıdır. Çocuklara kazandırılmak istenen becerilerin yanında, derslerde de istenilen başarının elde edilmesi hedeflenmelidir. Ev ortamında öğrencilerin derslere yeteri kadar zaman ayırması, öğretmenin sağladığı sınıf içi disiplinin ev ortamında sağlanamaması, öğrencinin daha çok sosyal medyada zaman geçirme yaklaşımı sergilemesi kaçınılmaz olabilecektir. Böyle durumlarda öğrenciye sorumluluk verilmesi, kendisine güven duyulduğunun hissettirilmesi büyük önem taşımaktadır. Güven duyulmayan, sorumluluğu duyucusu kazandırılmayan çocukların aile eğitiminde başarılı olma şansları olmayacaktır. Hem derslerde hem de ev işlerinde görev verilen, güven duyulduğu izlenimi oluşturulan çocuklar daha başarılı olacaklardır. Ders ve ev işlerinde yapılacak planlama çocuklarda başarıyı ve zamanı kullanma becerisini daha da artıracaktır. “Öğrenen Aile” profili yaratmak bu süreçte önemlidir. Öğrenen aile az tv izler, çok kitap okur ve paylaşımlarını bilimsel, teknik ve faydalı alanda yapar. Öğrenen ailede yetişen çocuklar öğrenen bireyler olur. Öğrenen bireyler, “Öğrenen Toplum” yaratır (Cemaloğlu, 2020).

Evde Eğitimin Tarihçesi

Tarih boyunca milletler çocuklarına, okulların yanında evde eğitim vermişlerdir. Anne-babalar veya özel öğretmenler tarafından sağlanan eğitim-öğretim faaliyetini tanımlayan evde eğitim kavramının, sanayileşmeyle birlikte ortaya çıkan işbölümü ihtiyacının kamu veya özel okullarda toplu eğitimi

veya o işbölümü alanlarında uzmanlaşmanın gerektiği 1870 li yıllara kadar Kuzey Amerika'da uygulandığı görülmüştür. (Basham vd., 2007). 1870'den sonra anne babalar evde çocuklarına az da olsa eğitim vermeye devam etmiştir; ancak evde eğitim etkinliğinin tekrar önem kazanması 1960 'lı yılları bulmuştur. (Basham vd., 2007).

ABD 'de evde eğitim süreci 1960 ve 1970'li yıllarda başlamıştır. (Green ve Hoover Dempsey, 2007). Daha sonraki yıllarda ise ABD 'de evde eğitim uygulamaları farklı nedenlerle yaygınlaşmaya başlamıştır.(Artış oranı % 7 den-%12 ye). 1993'e gelindiğinde evde eğitim 50 eyalette yasal alt yapıya kavuşturulan bir uygulama özelliği kazanmıştır (Ray,2006).

Evde eğitimin ABD' de yaygınlaşma nedenleri:

Oranlar 2003 yılı verilerine göre ABD' de 5-17 yaş arası (anaokulundan 12. Sınıfa kadar) evde eğitim gören çocukların ailelerinin evde eğitimi tercih etmelerine sebep olan başlıca etkenleri:

- Çocuğun diğer özel ihtiyaçları %7
- Çocuğun fiziksel veya zihinsel özrü %7
- Diğer sebepler %9
- Okullarda verilen eğitimin tatmin etmemesi %16
- Dini ve ahlaki eğitim vermek %30
- Okul çevresiyle ilgili kaygılar %31

Diğer sebepler arasında ailenin bir arada olması ve bireysel öğretim gibi nedenler vardır.(Princiotta vd. 2006).

ABD'nin 19. yy sosyolojik şartları toplumsal anlamda bir ihtiyacın ortaya çıkmasına neden olmuştur. Sanayi İnkılabından sonra başlayan endüstrileşmeyle beraber ABD de refah düzeyinin yükselmesi Avrupa ve Afrika'dan bir göçmen dalgasının ortaya çıkışına yol açmış, bu durum ABD de bir uluslaşma ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Çünkü göçmen dalgası ABD'nin demografik yapısında heterojen bir yapı tehdidine sebep olabileceği endişesine sebep olmuştur. Bu nedenle Amerikalılaştırma dediğimiz yeni dünya düzeni ve uluslaşma paradigması da okulların önemini ortaya koymuştur. ABD de uluslaşma süreci yaşanırken, Ev okulları, ABD'de okullaşma oranının arttığı ve toplumun tamamının çocuklarını tereddüt etmeden Devlet veya özel öğretim kurumlarına gönderdikleri, kısacası eğitimin çok yaygın nitelik kazandığı bir süreçte ortaya çıktığı görülmektedir.

19. yüzyıl ABD'sinde eğitim zorunlu oluncaya kadar ki dönemde çocukların evde eğitim alması en çok benimsenen bir yöntem niteliği taşımaktaydı. Çocukların evde eğitilmesi ailelerin başta gelen görev ve sorumlulukları arasında yer alırken, 1960'lı yıllarda çocukların eğitiminde sorumluluk eğitim-öğretim kurumlarına geçmiş bulunmaktadır. Diğer taraftan, 1960'larda toplumsal yaşam profesyonel işbölümü üzerinden şekillenirken, bu dönüşüme, bu kurumların varlığının, işleyişinin ve amaçlarının sorgulanması da eşlik etmiştir. (Kaya, T. 2015). Richard Neuman ABD de Ev Okullarının ve beraberrinde getirdiği Evde eğitimin ortaya çıkışını o dönemin kültürel, ekonomik, inançlar ve değerler sisteminin yargılandığı döneme atıfta bulunarak izah etmektedir. Richard Neuman bu dönemi, ayda yürüyen insan, fakirlik ve yoksulluğa açılan savaş, Vietnam da Amerikan yenilgisi sonrası başlayan dehşet ve yıkım, ABD başkanının suikasta kurban gittiği yıllar ve büyük toplumun inşa edildiği dönem olarak anlatır. Evde eğitim, toplumsal düzenin değiştiği 1960'ların Amerika'sında, eğitim sisteminde farklı arayışların bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu koşullarda ev okulu 1960'lı yıllarda toplumsal bir hareket olarak ortaya çıkmıştır. Aslında bu akım o dönemin kültürüne bir isyan veya başkaldırıdır.

Ev Okulu

Ev okulu literatürü, özellikle Soğuk Savaş geriliminin etkisinde kalarak, 1980'li yıllarda, "ev okulları eğitimle ilgili meselelerin, muhafazakâr sağın kendi kaderini tayin hakkı savunuculuğunu sembolize eden ideolojik, muhafazakâr, dinsel ifadeleri için zemin haline geldi" şeklinde ifade etmektedir (Knowles, Marlow ve James, 1992, s. 227). Kendilerini Hristiyan ev okulları zeminine oturtan ve temsilcisi olduğunu iddia eden bu grup, kamunun düzenli eğitimine ve formal eğitime karşı çıkmış, her aile kendi çocuğunu kendi ev ortamında eğiterek, çocuklarını kendi istedikleri gibi eğiterek kontrol sahibi olmak istemişlerdir. Bu grupta yer alan ailelerin kurumsal eğitimden hoşnut olmadıkları, özellikle de kamu okullarının seküler anlayışını benimsemedikleri dikkat çekicidir. Hristiyan dindarlara göre öğrenmenin asıl merkezi evdir ve çocukların eğitimi, Tanrı tarafından öncelikli olarak ailelere verilmiş kutsal bir görev sayılmaktadır (Kunzman, 2009). Ev okulu uygulamasına taraf olan ve 1980'lerin başında kendilerini Hristiyan ev eğitimcisi olarak nitelendiren aileler tarafından tereddütsüz benimsenmesi ve bu ailelerin

sayısının kısa sürede artmış olması bu hareketin tarihini de biçimlendirmiştir. Ev okulunun ABD de Hristiyan grupların(Evangelistler) devletin çocuklarının eğitimine müdahalesinden duydukları rahatsızlıktan dolayı ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Kurumsal eğitimden rahatsızlık duyarak aile ortamının okula dönüştürülme çabalarının arka planında yatan nedenin daha çok ieo- lojik ve dini hassasiyet kaynaklı olduğu görülmektedir.

Ev Okullarının Hukuku

Ev okulunun bugünkü durumun gerisindeki dinamiklerin başında, ev okulunun yasallaşma süreci gelmektedir. ABD’de ev okulunun yasal zemine oturtulması, evde eğitim uygulamasının bugünkü niteliği kazanmasında ve bu uygulamanın hızla büyümesinde de en belirleyici süreci oluşturmuştur. Ev Okulcular ve aileler 1970’li yıllardan sonra çocuklarının okulun bir parçası olmasından ve devletin her düzeyde denetim ve onay yetkisiyle eyalet düzeyinde hukuki haklarını aramışlar ve mücadele etmişlerdir (Isenberg, 2007, s. 388). Bu sistemli olarak yapılan ortak tepkinin özellikle sivil toplum kuruluşlarının ortaya çıkmasıyla ivme kazandığı görülmektedir. 1990’lara kadar çeşitli eyaletlerde yasal olmaksızın sürdürülen ev okulu uygulamalarının yasal zemine kavuşmasını sağlayan hukuki süreçler, bu sivil toplum kuruluşları tarafından sürdürülmüştür. Günümüzde aktif olarak faaliyet sürdüren bu sivil toplum kuruluşlarından iki tanesi, ev okulu savunucularının toplumsallaşmasında ve sosyal çevrelerini geliştirmelerine katkılarıyla belirginlik kazanmaktadır.

Ev Okulu uygulamasını hukuki yönde kazanmış ve yasal zemine oturtmuş aileler, ev okulu uygulamalarını yerel eğitim otoriteleriyle paylaşmakta, evde eğitim alan çocuklarının eğitsel gelişimleri hakkında raporlar vererek tabi tutuldukları her türlü denetlenmeyi devletin haksız müdahalesi olarak görmekte ve bunu aşmak için hukuki mücadelelerini günümüzde de sürdürmektedirler. Bilgisayar, teknolojiadaki gelişmeler ve internet kullanımının yaygınlaşması, ev okullarının konumunu sağlamlaştırmasının en büyük sebebi olarak görülmektedir. Bilgiye kolay ulaşılabilirlik ve problem esnasında ihtiyaç duyulan kaynaklara hızlıca erişilebilirlik, internet ev okulunun pratiğe dönüştürülmesini kolaylaştıran en etkili gelişmelerden birisi olmuştur. İnternet, çoğun bireysel ve eğitsel gelişimine yönelik ortak hassasiyet sahibi ailelerin bağlantı kurmalarını kolaylaştıran ve sorunlar karşısında

yardımlaşma ve dayanışmayı hızlandıran bir sosyal paylaşım ağı özelliğine sahiptir. Teknolojik gelişmelerin katkısı sadece ev okulunu tercih eden ailelerin birbirleriyle kolayca iletişim kurmalarını sağlayarak, kendi sosyal ağlarını oluşturmalarına imkan tanımaya da sınırlı değildir.

Evde Eğitimin Tarihçesi Kapsamında Uzaktan Eğitim Sistemi ve Kadınlar

Mektupla öğretim, evde öğrenim görme olarak bilinmektedir; çünkü yapılan çalışmalar ve çalışmalardan elde edilen sonuçlar, Evde Eğitimin bir parçası gibi olduğunu ispatlamaktadır. Mektupla öğretim öncelikle 1880'lerde tüm kademedeki eğitim kurumlarının ev veya işyeri üzerinden, özgür ve bağımsız hareket etmek isteyenlere hizmet vermeyi amaç edinmeleriyle başlamıştır. Ekonomik olması nedeniyle ilk olarak Amerika'da (Chautauqua Correspondence College'de) uygulanan mektupla öğretim, daha sonra İngiltere'de ve farklı ülkelerde yaygınlaşmıştır. 1883'de Anna Eliot Ticknor, şehirden uzakta hayat süren, örgün eğitim alma şansı olmayan ev hanımı ve iş kadınları için evden çalışma okulu (Home study school) kurmuştur. Bu sayede kadınlara eğitim olanaklarından faydalanma imkanı sağlamıştır. (<http://bote.hacettepe.edu.tr/wiki/index.php>, "Mektupla Öğretim", 26.03.2013).

Genel değerlendirmeye göre kadınların doğum yapma ve nüfusun devamlılığını sağlama fonksiyonlarına sahip olmaları örgün eğitime katılımını olumsuz etkiler. Toplumun kadına bakışının, ev hanımı ve çocuk bakıcısı şeklinde olduğu, bu görev ve sorumlulukları gereği formal eğitim programını aksatacağı düşünülmekte, eğitsel aktiviteler için kadınların uygun olmadıkları şeklindedir. Bunun sonucunda yapılan çalışmalar göstermektedir ki özellikle kendi ailesini oluşturmuş kadınlar ev dışındaki aktivitelere ve çalışmalara katılmakta zorluk çekmektedir. Uzaktan eğitim yukardaki nedenlerden dolayı kadınlara uygun bir sistem gibi görünmektedir; çünkü ev kadını ve anne rolü ile sınıf katılımı, esnek zaman yönetimine engel olmaktadır ve uzaktan eğitim bunu imkânlı hale getirir. Kadınların kısıtlı zaman, yer, kaynak ve sosyo-ekonomik olanaksızlıklara sahip olması uzaktan eğitime olan talebi artırmıştır (*Kwapong, 2007, s:69*).

Ülkü Köymen " Türkiye'de Kadın ve Uzaktan Eğitim İçin Fırsatlar" adlı makalesinde, Türkiye'de kadın eğitiminde ve diğer toplumsal problemlerin çözümünde uzaktan eğitimin önemine değinirken, Türkiye'de uzaktan

eğitimin ilk başladığı yıllar olmasına rağmen, sosyo-ekonomik ve coğrafi açıdan olumsuz bölgelerde yaşayan kadınlara eğitim imkânı sağlayarak, eğitim sorunlarının çözümünde fayda sağlayacağını söylemiştir (Köymen, 1988, s:211). Türkiye’de uzaktan eğitimin Uzaktan eğitim, evde uygun maliyetle ve öğrencinin kendi zamanlamasıyla daha fazla sayıda kadının yükseköğrenimi düşünmesine olanak sağlamakta ve kadınların karşılaştığı bazı psikolojik, sosyal, fiziksel engelleri ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliği getirmektedir (McIsaac and Köymen, 1990, s:26). Yine Marina Stock McIsaac ve Ülkü Köymen makalelerinde, Türkiye’de uzaktan eğitimin yönteminin özellikle kadınlar için ciddi bir avantaj oluşturduğunu öne sürmüştür. Türkiye’de uzaktan eğitimin özellikle sosyal, ekonomik ve coğrafi sınırlılıklar açısından dezavantajlı olan insanları aktif olarak yükseköğretime devam etmelerine imkan sağladığı ve bu açıdan kadınlara gelecek adına fırsat sunduğunu vurgulamıştır.

Ev Eğitiminin Hukuki Dayanağı ve Ortaya Çıkışı

Evde eğitimin çıkış noktasını Ev Okulu oluşturur ve ilk defa ABD ve İngiltere’de görülmüştür (Home schooling). Çok eski bir geçmişi olan resmi okullar yani devlet okulları olmasına rağmen, küçümsenemeyecek sayıda öğrenci okul dışı öğrenime devam etmektedirler. Felsefi geleneğin önemli isimlerinin farklı sebeplerle devlet okullarına iyi bakmadığı bilinmektedir. Örneğin; John Locke a göre eğitimin ilk amacı iyi ahlaka dayanmaktadır. Ona göre iyi ahlakın öğretilmesi mekân evdir.

John Dewey, resmi Devlet okulları hakkındaki endişesini şöyle dile getirir: “ Bir toplum birbirine yardım eden insanlardan oluşur; çünkü onlar toplum içinde yaşar, toplumsal bilinçle toplum için çalışırlar. Okullar doğal bir toplum birimi değildir; çünkü okullar verimli faaliyetlerden eksiktir” Dewey bu sözünde çocuğun evde eğitilebileceğinden bahsetmekte ama ev okulunu kesinlikle önermemektedir. Dewey, ideal okulu yaratmak için ideal çevreye vurgu yapar (Lines, 2000).

ABD’de, 1970’li yıllardan itibaren formal eğitim ve okul sistemine alternatif olarak ortaya çıkan ve uygulanmaya başlayan Evde Eğitim Uygulaması (EEU) Avrupa kıtasında daha sonra İngiltere, Fransa, İtalya, Portekiz, Danimarka gibi ülkelerde yaygınlaşmıştır (Seo. 2009). Almanya’da EEU yasal olarak yasaktır. Ancak son 25 yıl içerisinde evde eğitim konusunda gelişmelere

rastlanmaktadır (Spiegler, 2009). Sadece okul eğitiminin zorunlu olduğu İsveç’ de insanlar çocuklarına evde öğretebilmektedir ancak bu çalışma aynı zamanda da denetlenmektedir (Villalba, 2009). Japonya, Güney Afrika, Rusya gibi diğer ülkelerde de Evde Eğitim uygulamaları yürütülmektedir (Ray, 2000).

Evde eğitim uygulaması gerçekleştirilen ülkelerde yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde, ebeveynlerin ev okullarına taraf olmalarının sebepleri şunlardır:

- Akademik
- Ekonomik
- Felsefi düşüncedeki ayrılıklar
- Kültürel etkenler
- Okul çevrelerinin düzeni
- Okullara duyulan güvensizlik
- Özel eğitim ihtiyacı
- Toplumsal ve siyasal etkenler

Kanada’nın Quebec eyaletinde, evde eğitim uygulamasının yapıldığı 203 ailede yapılan araştırmaya bakılarak katılımcıların konuyla ilgili verdikleri cevaplara göre tercih sebeplerinin farklılık gösterdiğini ortaya koyan araştırmacılar, yaptıkları faktör analizi sonucunda aşağıda belirtilen 7 etkeni evde eğitim uygulamasının (EEU) sebepleri arasında saymışlardır.

- Ailenin eğitim projesini evde sürdürme isteği,
- Okullardaki eğitim sisteminin kurumsal ve eğitsel yapısına itiraz,
- Müfredatı çeşitlendirme isteği,
- Çocukların sosyal ve duygusal gelişimi ile daha fazla ilgilenme arzusu
- Dini-ahlaki ve manevi değerleri daha iyi kazandırma isteği
- Çocukların okul hakkındaki olumsuz yaklaşımları
- Çocuğun kişisel nitelikleri ve okulun hedefleri ile düşünce yapısı arasındaki çelişkilere yönelik olarak duyulan memnuniyetsizlik olarak açıklanmıştır.

Malezya’da evde eğitim uygulamalarının ortaya çıkışında okullardaki müfredatın ailelere göre yetersiz olması ve anaokullarında yapılan eğitim uygulamalarının ailelerin değerleriyle örtüşmemesi neden olmuştur (Ebinazar 2008). Orta sınıf aileler ise kendi kültürel değerleriyle çocuklarını yetiştirme istediğine bağlı olarak evde eğitimi tercih etmişlerdir (Lareau 2008).

ABD’de ailelerin çocuklarını kamu ve özel okullara göndermek istememelerinin nedenlerine bakacak olursak;

- Ailelerin, okulun sağladığı eğitimin yanında, okul imkanlarının tatmin edici olmaması,
- Sahip olunan felsefi ve etik değerler,
- Dini referans alan değerler eğitimi,
- Ekonomik nedenler,
- Teknolojik gelişmeler
- Öğrencinin özel ihtiyaçları olarak karşımıza çıkmaktadır (Şad ve Akdağ, 2010).

Evde eğitim uygulaması, sağlık koşulları açısından sorun yaşayan bireyler ve çocuklar için önem taşımaktadır. Dünya’da olduğu kadar Türkiye’de de bu alanda çok önemli adımlar atılmıştır. Evde eğitimin çıkış noktalarından birisi kabul edilen ev okulları, İngiltere’de bugünkü anlamda öğretmene ihtiyaç duymadan çocukların evde eğitilmesi uzun soluklu bir hukuki sürecin sonunda mümkün hale gelmiştir. 1910 yılından sonra aileler çocuklarını evde herhangi bir öğretmen yardımı almadan eğitmek için mahkemeye başvurmuş ve birkaç aile bu hukuki mücadeleden kişisel olarak kazançlı çıkmışlardır; ancak bu evrensel bir hak olamamış ve ulusal düzeyde kalmıştır. İngiltere’deki 1944 yılında kabul edilen Eğitim-öğretim yasası zorunlu eğitimi şöyle tanımlanmıştır (36.bölüm):

“Aileler çocuklarını, düzenli bir şekilde okula göndererek ya da başka yolla uygun eğitim almalarını sağlamalıdır” (U.K. Parliament, 1944). Burada dikkat edilmesi gereken iki önemli ifade üzerinde durulmaktadır. Birincisi “aileler” ifadesidir. Bu ifadede, çocuğun eğitiminde esas sorumlunun devlet ya da başka bir kurum değil “aile” olduğunu vurgulamaktadır. İkinci önemli ifade ise “başka yolla” (*otherwise*) ifadesidir. Bu ifadeyle, ailelerin çocuklarının eğitimini sadece okullara göndererek değil başka yollarla da sağlayabileceği vurgulanmıştır. Ancak o dönemin şartlarında, başka yolla ifadesi yine eskiden olduğu gibi ailenin çocuğuna özel öğretmen tutma şartıyla ailelerin çocuklarını evde eğitmesi şeklinde anlaşılmıştır. 1952’de bir anne kendisinin okul algısının kötü olmasından dolayı çocuklarını okuldan almış ve çocuğuna herhangi bir öğretmen tutmadan evde kendisi eğitmeye başlamıştır. Bunun üzerine anne, yerel otoriteyle (*local authority*) on yıl süren bir hukuki mücadele sürecine girmiştir. Bu süreç içerisinde çocukları kendisinden alınmış, kendisi birçok kez cezaya çarptırılmış ve iki ay hapis yatmıştır. Ancak

hukuki süreç sonunda 1961 yılında mahkeme anneyi haklı bulmuş ve 1944 Eğitim Yasasındaki başka yolla ifadesinin ailelerin evde çocuklarını herhangi bir öğretmen tutmadan eğitmelerini de kapsadığına karar vermiştir (Webb, 2011, s.5-6). Bu karardan sonra yine mahkemeye intikal eden durumlar olmuş, ancak 1980 yılından sonra kazanılan mahkemelerle ev okulu sisteminin önu tamamen açılmıştır (Webb, 2011, s.12).(Hendek, A. 2019).

İngiltere de ev okullarının yasayla nasıl denetleneceği ile ilgili herhangi bir madde bulunmamaktadır (Foster ve Danechi, 2019, s.4). Çocuđu okuma çağına gelmiş bir aile ev okulu ile ilgili yerel otoritelere veya devlete bu durumu bildirmek zorunda değildir. Bu durum yerel otoritelerin ev okulu ile ilgili eğitim yapan ailelerin kaydını tutamama gibi dezavantajlara neden olmaktadır. Çocuk okula devam ederken, çocuk okuldan alınıp ev okul yapıldığında aile, durumu yerel otoritelere bildirmek zorundadır. Yerel otoriteler bu ailelerden yıllık rapor istemekte ve ev ziyaretleri yaparak denetim yapmaktadır. Bu raporlarda ailelerden ev okullarında çocuklara verilen eğitimin amacı, kullandıkları kaynaklar, uygulanan ders saat ve programları gibi bilgiler istenmektedir (Burke, 2007, s. 119-120). Fakat yasalara göre yerel otoriteler ev okulu yapan aileleri denetleyemediği için, aileler denetim yapmak isteyen yerel otoriteleri hukuki karşılığı olmadığı için reddetme hakkına sahip bulunmaktadır (Foster ve Danechi, 2019, s.9-10). Bu gibi durumlarda yerel otoriteler çocukların “yeterli”, “uygun” eğitim almadığını düşünerek çocuklar için okula gitmelerinin gerekliliği kararı çıkartabilirler (*school attendance order*); ancak ailelerin bu emri mahkemeye taşıyarak hukuki süreç başlatma hakları vardır.

Türkiye’de Evde Eğitimin Hukuki Karşılığı

Türkiye’de okul-aile işbirliğinin, yürürlükte olan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 16.maddesine göre uygulanması karara bağlanmıştır. Ailelerin eğitim sürecine katılımına hukuki yollarla meşruiyet kazandırılmıştır. Aile katılımı, ailelerin desteklenmesi, eğitilmesi ve eğitim sürecine katılımının sağlanması çocukların akademik başarısının artırılması ev-okul arasındaki bağlantının sağlanması ve sürdürülmesi yoluyla takviye edilmesi, eğitim programlarına aile katılımının sağlanması ve eğitim programlarının zenginleştirilmesini kapsayan sistemli bir yaklaşımdır. Epstein aile katılımı konusunda 6 tema üzerinde durmaktadır. Bunlar

- Ebeveynlik
- İletişim
- Evde öğrenme
- Kararlılık
- Gönüllülük
- Topluma entegre olma

Epstein ev eğitiminde ebeveynlik kavramına dikkati çekmektedir. Epstein a göre "Ebeveynlik" öğrencileri okulda başarılı olmaya teşvik etmek için eğitim-öğretime uygun ev ortamının oluşmasında, öğrencinin öğrenim seviyesi, yaşına uygun sağlık şartları, barınma ve eğitim gibi ailenin sorumlulukları arasında aileye yardımcı faaliyetleri kapsamaktadır, diye ifade etmektedir.

Evde Eğitim faaliyeti 2010 tarihli "Evde ve Hastanede Eğitim Hizmetleri Yönergesi" ne göre şu şekilde tanımlanmıştır; *zorunlu öğrenim çağındaki bireylerden sağlık problemi nedeniyle okul öncesi, ilköğretim veya özel eğitim programlarından herhangi birini uygulayan örgün eğitim kurumlarından doğrudan yararlanamayanlara eğitim hizmetlerinin evde sunulması esasına dayanan eğitimidir* (MEB, 2010).

Türkiye’de, sağlık sorunlarına bağlı olarak okula devam imkanı olmayan öğrencilerin, özel eğitim kurulu tarafından belirlenen ders saati süresince Evde Eğitim çalışmalarından yararlanabildiği belirlenmiştir. Öğretmenin çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaya çalıştığı, fakat öğrencinin bu süreçte daha pasif kaldığı izlenmiştir. Öğrencinin, yaşlıları ile fikir alışverişinde bulunma şansının olmadığı, doğal olarak uygulama sürecinde bazı konuları anlamakta zorlandığı görülmüştür. Uygulamanın öğrencinin bilişsel ve duyuşsal gelişimi üzerinde olumlu etkisi olduğu, sosyal gelişim açısından yetersiz kaldığı belirlenmiştir (Peker Evşen A.-Taş E. 2017).

Türkiye’de uygulanan evde eğitim, sağlık sorunlarına bağlı olarak örgün eğitim kurumlarından doğrudan yararlanma imkanına sahip olmadığını sağlık kurulu raporu ile açıkça belirtilen okul öncesi, ilköğretim, ortaokul ve lise çağındaki özel eğitime gereksinim duyan çocuklar için evde verilen eğitim hizmeti olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2010). Evde eğitim planlaması haftalık ders saati sayısı en az 10 saat olmak üzere hazırlanır. Eğitim hizmetlerinin etkililiğini ve eğitimde sürekliliği sağlamak için ihtiyaç duyulduğunda bireyi ve aileyi bilgilendirmek ve destek olmak amacıyla yapılması gerekli olan

çalışmalar da haftalık ders saati içinde planlanır. MEB Evde ve hastanede eğitim uygulamalarını aşağıdaki esaslar doğrultusunda düzenler ve yürütür:

- Zorunlu eğitim-öğretim çağında olup, özel eğitime muhtaç olan çocuklardan okul öncesi, ilkokul, orta öğretim veya özel eğitim programlarından birini uygulayan örgün eğitim kurumlarından sağlık problemi nedeniyle doğrudan hizmet alamayanlara eğitim hizmeti, ev veya hastanede verilir.
- Bireyin eğitim sürecini bir örgün eğitim öğretim kurumundan doğrudan sürdürüp, sürdürmeyeceği fiziksel, sosyal ve ekonomik yönden değerlendirilerek karar verilir.
- Eğitim hizmetlerinin planlanması, yürütülmesi ve izlenmesinde herhangi bir süreye bağlı kalınmaz. Evde eğitim hizmetinin kararını kurul verirken, hastanede eğitim hizmetine ise öğrenci velisi ile ilgili hekimin görüşleri doğrultusunda karar verilir.
- Evde eğitim öğretim faaliyeti, mobil görev yapan özel eğitim formasyonuna sahip öğretmenler tarafından yürütülürken; hastanede yapılan eğitim öğretim faaliyetlerinin ise sınıf ve diğer alan uzmanı öğretmenler tarafından verilmesi esastır. Ancak evde eğitim hizmetinde bireyin yaş ve gelişim özellikleri ve önceliklerine göre diğer alan uzmanı öğretmenler de görevlendirilebilmektedir.
- Öğrenci, eğitimini kayıtlı bulunduğu okulun eğitim programı doğrultusunda sürdürür ve eğitim ihtiyaçları dikkate alınarak BEP hazırlanır.
- Ev veya hastanede sürdürülen eğitim öğretim faaliyetleri hakkında aileler bilgilendirilir, desteklenir ve eğitimin her safhasına katılımları sağlanır. Bireyin sağlık durumu, gelişimi ve yeterlikleri sürekli değerlendirilir ve gelişmelere göre eğitim sürecinde değişiklik ve düzenleme yapılır (MEB, 2010).

Yöntem

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımları kapsamında bulunan doküman incelemesi yöntemiyle yapılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması ve incelenmesi istenen olay, olgu ve kavramlar hakkında bilgi barındıran yazılı kaynakların analizini kapsar. Maliyetinin ucuz olması ve uzun süreli analiz imkanı sunma özelliği bakımından güçlü, yanlılık ve kolay erişebilirliğinin yanında standart bir niteliğe sahip olmama gibi zayıf tarafı bulunan doküman analizi,

araştırılmak istenen olgu ya da olgulara ilişkin yazılı materyallerin analizini kapsayan bir yöntem olarak açıklanmaktadır (Bailey, 1994; Yıldırım ve Şimşek, 2008), (Yılmaz ve Göçen,2019).

Veri Toplama Süreci:

Araştırma 2000-2019 yılları arasında “Evde Eğitim” ve “Ev Okulu” dizini ile DERGİ PARK, GOOGLE AKADEMİK veri tabanında bulunan yayımlanmış 13 makale ile YÖK TEZ veri tabanında bulunan “Evde Eğitim” ve “Ev Okulu” kelimesi başlığı ve anahtar kelimesi ile yayınlanmış olan 3 tez çalışması ile 9 bilimsel dergi üzerinden yürütülmüştür. Araştırmada öncelikle 2000-2019 yılları arasında “Evde Eğitim”, “Ev Okulu” anahtar kavramlarla yayımlanmış olan lisansüstü (yüksek lisans, doktora) tezler ile DERGİ PARK, GOOGLE AKADEMİK, YÖK TEZ veri tabanında yer alan makalelere ulaşılmıştır. Araştırma kapsamında ulaşılan tez ve makalelerin incelenmesinde Sözbilir ve Kutu (2008) ile Yılmaz (2012) tarafından geliştirilen form temel alınarak hazırlanmış “Yayın İnceleme Formu” kullanılmıştır. Formun içeriğinde çalışma türü, yayın yeri, yazar sayısı, yayın yılı, araştırma yöntemi, anahtar konusu, araştırma deseni, araştırma örnekleme, araştırma yapılan ülkeler, veri toplama araçları ve başlıkları kapsamaktadır. Bu araştırmada elde edilenler, çalışmaya belirlenen kriterler doğrultusunda dâhil edilen araştırmaların sonuçlarıyla sınırlıdır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi:

Bu çalışmanın amacı, ülkemizde ve dünyada son yıllarda yaygınlaşan sağlık ve özel eğitim nedeniyle, yüz yüze eğitim veya örgün eğitim dışında kalan çocuklara yönelik verilen evde eğitim, örgün eğitime devam edemeyen veya etmek istemeyen ve hayat boyu öğrenmenin parçası olan evde eğitim ve ev okulları ile ilgili yapılan çalışmalarını incelemek ve dikkati çekmektir.

Bu çalışmayla evde eğitim ile ilgili ülkemizde ve dünyada yapılan çalışmaların yeterli olmadığı görülmekte ve bu çalışmayla elde edilecek sonuçların evde eğitimin günümüz dünya şartlarında önemini artıracacağı düşünülmekte; evde eğitime olan ilginin ve evde eğitim ile ilgili akademik çalışmaların artacağı düşünülmektedir. Belirlenen hedef doğrultusunda aşağıda yer alan şu soruların cevapları aranmıştır:

- a) Dünya’da evde eğitim ve ev okulları ile ilgili çalışmalar ve hukuki düzenlemeler yapılmış mıdır?
- b) Evde eğitim ve ev okulları ile ilgili Türkiye’de çalışmalar ne durumdadır, çalışmalar yeterli midir?

Sınırlılıklar:

Bu çalışma COVID-19 Pandemi sürecinde gerçekleştirildiği için katılımcılar ile yüz yüze görüşme yapılamamıştır. Araştırmanın konusu ve yapısına uygun olarak yöntem ve teknik seçilmiştir. Yüz yüze görüşme ve gözlemler yapılamaması, çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

Verilerin analizi:

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizinde, betimsel analiz yöntemi dikkate alınmıştır. Araştırma verileri, betimsel analiz yaklaşımı ile çözümlenmiştir. Bu yaklaşıma göre veriler, önceden belirlenmiş olan konular dikkate alınarak değerlendirilir. Veriler sunulurken, araştırma soruları ile ortaya konulan konulara göre düzenlenebilir. Betimsel analizde amaç, düzenlenmiş ve yorumlanmış olarak bulguları okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırma kapsamında yayın inceleme formu ile incelenmiş 3 yüksek lisans tezi, 13 makale ile 9 bilimsel dergi sınıflamalar yapılarak ve kategoriler frekans değerleri ile birlikte sunulmuştur.

Bulgular:

Tablo 1. Ev Eğitimi ve Ev okulları Çalışma Türüne Ait Betimsel Bilgiler

Çalışma türü	Frekans(f)
Yüksek Lisans tezi	3
Makale	13
Dergi	9
Toplam	25

Tablo1’deki veriler dikkate alındığında ülkemizde 2000-2019 yılları arasında Ev Eğitimi ve Ev Okullarını konu edinen 3 yüksek lisans tezi, 13 makale 9 dergi olmak üzere 25 farklı akademik çalışma tespit edilmiştir. Bu çalışmaların yapıldığı yıllara göre dağılımı da Tablo 2’de verilmiştir

Tablo 2. Evde Eğitim ve Ev Okulları ile ilgili Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

Tez türü												Toplam
	2000	2007	2009	2010	2011	2013	2015	2016	2017	2018	2019	
Yüksek lisans tezi	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	-	3
Makale	1	-	1	-	-	-	3	1	1	1	5	13
Dergi		1	-	5		2	1	-	-	-	-	9
Toplam	1	1	1	5	1	2	4	1	2	2	5	25

Tablo 2’deki verilere bakıldığında Evde Eğitim ve Ev okulları eğitimi alanı konusunda yapılmış olan çalışmaların en fazla 2010 yılında (f=5) dergi yayını yapıldığı, 2019 yılında ise (f=5) makale yayını yapıldığı, en az ise 2000.2007.2009.2011.2016 yıllarında (f=1) yapıldığı görülmektedir. Evde Eğitim ve Ev Okulları eğitimi alanı ile ilgili yapılan araştırmaların yazar sayılarına göre dağılımı Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Evde Eğitim ve Ev Okulları ile ilgili Çalışmaların Yazar Sayısına Göre Dağılımı

Yazar sayısı	Toplam
Yazarsız-kurum	2
Tek yazarlı	11
İki yazarlı	7
Üç yazarlı	4
Dokuz yazarlı	1
Toplam	25

Tablo 3’teki veriler incelendiğinde Evde Eğitim ve Ev Okulları ile ilgili yapılan çalışmaların en fazla tek (f=11) ve iki (f=7) yazarlı olduğu, en az çalışmanın ise dokuz (f= 1) ve yazarsız (f=2) olduğu görülmektedir. Evde Eğitim ve Ev Okulları ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerde ve makale çalışmalarında kullanılan araştırma yöntemlerine göre dağılımı Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Evde Eğitim ve Ev Okulları ile ilgili Yapılan Makale Çalışmalarında Uygulanan Araştırma Yöntemlerinin Dağılımı

Araştırma yöntemi	Durum çalışması	Fenomonoloji (olgu bilimi)	Deneyssel	Betimsel analiz	Vaka çalışması	Tarama modelleri
Nitel	6	4	-	2	-	-
Nicel	-	-	1	-	-	1
Karma Desen	-	-	-	-	1	-
Teorik araştırma	-	-	-	-	-	1
Toplam	6	4	1	2	1	2

Tablo 4'deki verilere bakıldığında Evde Eğitim ve Ev Okulları ile ilgili yapılan çalışmaların çoğunluğunda nitel (f=12) araştırma yöntemlerinin tercih edildiği görülürken, karma araştırma yönteminin (f=1) ise en az tercih edilen yöntem olduğu görülmektedir. Yine nitel araştırma yöntemlerinden ise en fazla durum çalışması deseninin (f=6), ve fenomenoloji (olgu bilimi) deseninin (f=4) kullanıldığı görülmektedir. Tabloya bakıldığında en az karma desen yönteminden ve teorik araştırma yönteminin (f=1) tercih edildiği görülmektedir. Evde Eğitim ve Ev Okulları konularında hazırlanan lisansüstü tez ve makale çalışmasında dikkate alınan örneklem çeşitlerinin dağılımı ise Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Evde Eğitim ve Ev Okulları ile ilgili Yapılan Çalışmalarda Uygulanan Örnekleme Türlerinin Dağılımı

Örneklem çeşidi	Frekans
Amaçlı örneklem	8
Kolay ulaşılabilir örneklem	1
Toplam	9

Tablo 5'deki verilere bakıldığında, Evde Eğitim ve Ev Okulları ile ilgili yapılan çalışmalarda en fazla amaçlı örneklemin (f= 8) uygulandığı görülmektedir. Evde Eğitim ve Ev Okulları ile ilgili Yapılan çalışmalarda kullanılan veri toplama araçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Evde Eğitim ve Ev Okulları ile ilgili Yapılan Çalışmalarda Kullanılan Veri Toplama Araçları

Veri toplama araçları	Frekans
Belge-doküman	3
Video kaydı	1
Yarı yapılandırılmış görüşme formu	10
Demografik bilgi toplama formu	1
Kontrol listesi	1
Kişisel bilgi formu	1
Gözlem formu	2
Araştırma-izin yazısı	1
İzleme toplantıları	1
e- posta	2
Kayıt formları	1
OCİDEP-İZ (Otistik çocuklar için davranışsal eğitim programı)	1
Açık uçlu soru formu	1
Değerlendirme formu	1
Anket-Mülakat	1
Toplam	28

Tablo 6'daki verilere bakıldığında Evde Eğitim ve Ev Okulları ile ilgili yapılan çalışmalarda en fazla yarı yapılandırılmış görüşme formu (f=10) kullanıldığı görülmektedir. Evde Eğitim ve Ev Okulları ile ilgili yapılan yüksek lisans tezi, makale, dergilere göre anahtar kelime konusu dağılımı Tablo 7 'te verilmiştir

Tablo 7. Evde eğitim ve Ev Okulları ile ilgili yapılan yüksek lisans tezi, makale, dergilere göre anahtar kelime konusu dağılımı

Anahtar kelime konusu	Frekans
Evde Eğitim	17
Ev Okulları	9
Toplam	26

Evde eğitim ve Ev Okulları ile ilgili yapılan yüksek lisans tezi, makale, dergilere göre anahtar kelime konusu dağılımı tablosuna bakıldığında en fazla Evde Eğitim(f=17) alanında yapıldığı görülmektedir. Evde eğitim ve Ev Okullarını konu edinen makalelerin ve yayımlandığı dergilere göre dağılımı göre ise Tablo 8 'de verilmiştir.

Tablo 8. Evde eğitim ve Ev Okulları ile ilgili yapılan Makalelerin Yayımlandığı Dergiye Göre Dağılımı

Çalışmanın yayımlandığı derginin adı	kans	Fre-
Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi		1
Kırklareli Üniversitesi		1
Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi		1
Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi		3
Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi		1
Değerler Eğitimi dergisi		2
Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi		1
Y.Y.Ü Eğitim Fakültesi Dergisi		1
MEB Tebliğler Dergisi		1
Altı Aylık Eğitim Bilimleri Dergisi(EBU)		1
Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi		1
INESS(International Academic Research Congress)		1
Dokuz Eylül Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi		1
International Journal Of Eurasia Social Sciences		1
Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi		1
Toplam		18

Tablo 8’deki verilere göre Evde eğitim ve Ev Okulları ile ilgili yapılan çalışmaların 15 değişik dergide yayımlandığı, en fazla çalışmanın Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi’nde (f =3) olduğu ve Değerler Eğitim Dergisi’nde (f=2) olduğu görülmektedir. Evde Eğitim ve Ev Okullarıyla ilgili yapılan çalışmaların hangi ülke ve kıtada yoğunlaştığı ile ilgili bilgiler tablo 9’ da verilmiştir.

Tablo 9. Evde Eğitim ve Ev Okullarıyla ilgili yapılan hizmetlerin kıta ve ülkelere göre dağılımı

Ülkeler	Amerika	Asya	Avrupa	Afrika	Toplam
Japonya		1			1
Güney Afrika				1	1
Rusya		1			1
ABD	1				1
İngiltere			1		1
Fransa			1		1
İtalya			1		1
Portekiz			1		1
Danimarka			1		1
Malezya		1			1
Kanada	1				1

Toplam	2	3	5	1	11
--------	---	---	---	---	----

Tablo 9'daki verilere göre Evde Eğitim ve Ev Okullarıyla ilgili yapılan hizmetlerin kıta ve ülkelere göre dağılımı tablosuna bakıldığında Evde eğitim ve Ev Okulları hizmetlerinin Avrupa kıtasında yoğunlaştığı (f=5) görülmektedir. Aynı tabloya bakıldığında Evde Eğitim ve Ev okulları hizmetlerinin ise en az Afrika Kıtasında yoğunlaştığı (f= 1) görülmektedir:

Tartışma ve sonuç:

Bu araştırmada ülkemizde 2010-2019 tarihleri arasında Evde Eğitim ve Ev Okulları konusunda yapılmış olan yüksek lisans tezi, makale çalışması ve dergiler ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Tarafımızdan yapılan inceleme sonucunda, makale çalışmalarının daha fazla olduğu görülmüştür. Yapılan inceleme sonucunda dergi çalışmasının yüksek lisans tez çalışmasından daha fazla olduğu görülmüştür. Bu araştırmada, ABD'nin yanında Kanada, İngiltere, Almanya, Belçika, Fransa, Danimarka gibi Avrupa ülkelerinde evde eğitimin etkin bir biçimde uygulanmakta olduğu, ancak Türkiye'de Evde eğitime istenilen düzeyde uygun meşru zemin hazırlanmadığı görülmüştür. Adı geçen devletlerde Evde eğitimle konusunda yapılan düzenlemeler öncelikle Amerika Birleşik Devletlerinde yapılmış, diğer ülkelerde bu düzenlemelerin yeni olmasına rağmen günümüzde aktif olarak uygulanmakta olduğu görülmektedir.

Yine yapılan bu çalışma sonucunda 2010-2019 yılları arasında Evde Eğitim ve Ev Okulları konusunda yapılan araştırma sayılarının yıllara göre önemli değişiklikler gösterdiği görülmektedir. Ev eğitimi ve Ev Okulları eğitimi alanında en fazla çalışmanın 2010 ve 2019 yıllarında (f= 5) yapıldığı tespit edilmiştir.

Bu araştırmada varılan önemli bir durum ise, 2010-2019 yılları arasında Evde Eğitim ve Ev Okulları eğitim konusunda gerçekleştirilen araştırmaların çoğunlukla tek yazarlı (f=11) ve iki (f=7) yazarlı olmasıdır.

Diğer taraftan bu çalışmada, 2010-2019 yılları arasında Evde Eğitim ve Ev Okulları eğitimi konularında yapılan araştırmalarda çoğunlukla nitel (f=12) araştırma yöntemlerinin kullanıldığı görülmüştür. Araştırma desenlerine bakıldığında ise nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasının (f=6) daha yaygın olarak yapıldığı görülmüştür. Nitel araştırma desenlerinden durum

çalışmasının yapılması ise araştırmacılara bir veya birden fazla olay ve ortamı derinlemesine incelenme (Mc Millan, 2000) imkânı sağlamasından dolayı tercih edildiği düşünülmektedir.

Bu çalışma ile 2010-2019 yılları arasında Evde Eğitim ve Ev Okulları eğitimi konu edinen araştırmalarda yaygın olarak amaçlı örneklemin (f= 8) dikkate alındığı görülmüştür. Bu durumun daha çok, araştırmacının kendi bilgi ve deneyimlerinden yararlanarak evren hakkında önceden bilgi sahibi olmasıyla (Ural ve Kılıç, 2006) açıklanmaktadır.

2010-2019 yılları arasında Evde Eğitim ve Ev Okulları Eğitimi konularında yapılan araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarına bakıldığında, en fazla Yarı yapılandırılmış Görüşme Formunun (f=10) kullanıldığı görülmüştür. Bu duruma, bu araçlarla veri toplamanın ve verilere daha kolay ulaşılmasının yanında, maliyetin düşük, daha az emek ve zaman konusunda diğer çalışmalara göre daha avantajlı (Baş, 2005) olmasının sebep olma olasılığı dikkate alınmıştır.

2000'li yıllarda yaşadığımız internet çağında 2020 yılına geldiğimizde salgın hastalıkların, savaşların halen dünyamızda var olduğunu görmekteyiz. Bu durumda bu gibi evrensel sorunlardan en çok çocuklar ve ailelerin etkilendiği bir gerçektir. Bu süreçte eğitimin ne kadar önemli olduğu görülmüştür. Türkiye gibi 18 milyon öğrenci, 8 milyona yakın yükseköğretim öğrencisinin olduğu genç nüfuslu ülkelerde salgın hastalıklarda evde eğitim, uzaktan eğitimle ilgili gerekli kanuni ve hukuki düzenlemelerin yapılmasına gerek duyulduğu görülmektedir.

Ebeveynlerin çocuklarını evde eğitmeyi istemelerinin nedenlerine değinilmiştir. Bu nedenlerin arka planında okulda verilen eğitim-öğretimin ve okul şartlarının aileler tarafından yeterli görülmemesi, ailenin çocuğunu belirli bir dini öğretim veya felsefi ve etik değerler doğrultusunda yetiştirme isteği; öğrencinin öğrenme yaklaşımı gibi kişisel farklılıkları ya da fiziksel veya düşünsel temelli sorunlar; evde eğitimin maddi yönden daha avantajlı olduğunun düşünülmesi ve hızla değişen ve gelişen teknolojinin sunduğu imkanlara bağlı olarak bireysel öğrenmenin ve internet tabanlı eğitim sisteminin yaygınlaşması gibi nedenlerin yattığı görülmektedir. Bu araştırmada Evde Eğitim uygulamalarının öğrencilere istenilen düzeyde sosyalleşme imkânı sunmasının mümkün olamayacağı görüşüne değinilmiş; ancak bu görüşe karşı, bu yöntem sayesinde çocukların sosyalleşmek için daha fazla zaman ve imkân bulabilecekleri görüşünü savunanlar olmuştur. Eğitim

konusunun, asıl mesleği öğretmenlik olsun ya da olmasın ebeveynlere terk edilmesi de eleştirilmekte, ancak eğitimini evde sürdüren öğrencilerin diğer akranlarına göre hem akademik hem toplumsal yaşamında daha başarılı olmaları şaşırtıcı bir zıtlık doğurmaktadır.

Türkiye^de evde eğitim uygulamalarının benimsenmesi ve hayata geçirilmesinin mevcut şartlarda fevkalade zor görüldüğü araştırmada belirtilmiştir. Evde eğitimin ortaya çıktığı batılı ülkelerde evde eğitimin çıkış noktalarından birisi dini eğitim olduğu söylenmiştir. Evde eğitim yönteminin tercih edilmesinin en önemli sebeplerinden birisi ailelerin çocuklarını dindar olarak yetiştirme isteği olup; fakat bu açıdan bakıldığında bu gerekçenin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının temel ilkelerinden olan laiklik ilkesiyle bağdaşmaya çağrı görüşünü savunanlar da görülmektedir.

Öneriler:

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar ışığında aşağıdaki öneriler sunulabilir;

- Evde eğitim uygulamalarının faydaları olarak öğrencilere fırsat ve imkân eşitliği sağlaması ve psikolojik olarak onları rahatlatması söylenebilir. Evde eğitim uygulamalarına öğretmen seçiminde özellikle özel eğitim konusunda yeterli eğitime sahip öğretmenlerin tercih edilmesi gerektiği, bu uygulamada görev yapan öğretmenlerin programlarının ayarlanmasında yardımcı olunması ve programın yürütülmesinde aile, öğretmen ve rehberlik araştırma merkezlerinin işbirliğini arttırmaları gerektiği bir öneri olarak getirilebilir.
- Evde eğitim ile ilgili velilerin psikolojilerine yönelik çalışmalar yapılmalı.
- Pedagojik formasyon eğitim modülü oluşturularak velilerinde farkındalığı ve çocuklarına akademik destek sağlayabilirliği yükseltilebilir.
- Bir öğrenciye tek bir öğretmen gitmeli ve sürekli aynı öğretmen konusunda ısrarcı olunmalı.
- Öğretmenlere evde eğitim hizmetleri ile ilgili akredite olmuş seminerlere katılımı sağlanarak eğitimden geçirilmeli.
- Evde Eğitim ve Ev Okulları eğitimi ile ilgili karma araştırma yöntemi ve nicel araştırmaların yapılması.
- Üniversiteler tarafından Evde Eğitim ve Ev Okulları eğitim konusunda daha çok lisansüstü tez çalışmasının yapılması.

- Akademik araştırma dergilerinin Evde Eğitim ve Ev Okulları eğitimi ile ilgili özel sayılar çıkarması.
- Evde Eğitim ve Ev Okulları eğitimi alanında okul öncesi ve ilkokul öğrencilerini hedefleyen çalışmalar yapılması.
- Evde Eğitim ve Ev Okulları Eğitiminin bir parçası olarak Milli Eğitim bakanı Ziya SELÇUK' un önümüzdeki dönemlerde Uzaktan Eğitim'in devam edeceği söyleminden hareketle gerekli teknolojik altyapı ve yatırımların yapılması teşvik edilmelidir.

EXTENDED ABSTRACT

Law, History of Education at Home and Home Schools

*

Asım Çoban – Serhat Kavuk
Amasya University

The purpose of this research, homeschooling and home school graduate made with regard to education dissertations, essays, examining the magazine, homeschooling and home schools to determine the general orientation about the educational field in turkey and in the world. In the research, document analysis method which is the one of the qualitative research approaches was used. The studies examined within the scope of the research have been reached by using the keywords of Home Education and Home Schools, Dergi Park, Google Scholar, and YÖK National Thesis Center. In this context, 3 graduate theses, 13 articles, 16, 8 journals, 1 content and a magazine containing directives were reached in the field of home education and home school. A total of 25 source descriptive content analyzes consisting of postgraduate theses, articles, journals, and directives determined in this way are performed, and descriptive content analysis is carried out and countries, data collection tools are examined. As a result of the research, it was revealed that the studies conducted in 2019 were more, the most articles were published in the Journal of Educational Theory and Practice Research, the articles were mostly single or two authors, and the most qualitative research methods were chosen in the studies. At the of the study; it has been determined that studies on “Home Education” are mostly done and studies are concentrated in the European Continent. It is thought that the trend towards Home Education and Home school education, which has been revealed based on the current analysis is going to contribute to the researchers. In this study, the document analysis method, which is one of the qualitative research approaches, was used. Document analysis includes the analysis of written materials containing information about the events, facts and concepts that are aimed to be investigated and examined.

The aim of this study is to examine home education for children who are out of face-to-face education or formal education due to health and special education, which has become widespread in our country and in the world in recent years, home education and homeschooling, which are part of lifelong learning and who cannot or do not want to continue formal education to examine and draw attention to the work done. With this study, it is seen that the studies on home education in our country and in the world are not sufficient and it is thought that the results to be obtained with this study will increase the importance of home education in today's world conditions; It is thought that the interest in home education and academic studies on home education will increase.

Within the framework of this purpose, answers to the following questions were sought:

- a) Are there any studies and legal arrangements regarding home education and homeschooling in the world?
- b) What is the status of studies on home education and homeschooling in Turkey, are the studies sufficient?

Since this study was carried out during the COVID-19 Pandemic period, face-to-face interviews could not be conducted with the participants. The method and technique were chosen in accordance with the subject and structure of the research. The inability to make face-to-face interviews and observations constitutes the limitations of the study. In this study, the master's thesis, articles and journals about Home Education and Home Schools in Turkey between 2010-2019 were examined. As a result of the examination, it was seen that the journal study was more than the master's thesis study. In this study, it has been determined that there is no definite legal regulation regarding home education in our country, which is widely applied in countries such as Canada, England, Germany, Belgium, France, and Denmark, especially in the USA.

In the internet age where we lived in the 2000s, when we come to 2020, we see that epidemics and wars still exist in our world. In this case, it is a fact that children and families are most affected by such universal problems. In this process, it has been seen how important education is. In countries with a young population, such as Turkey, where there are 18 million students and nearly 8 million higher education students, it is seen that necessary legal and legal regulations regarding home education and

distance education are needed in case of epidemics. In the light of the results obtained from this study, the following suggestions can be presented;

- As the benefits of home education applications, it can be said that it provides equal opportunities and opportunities to students and relieves them psychologically. It can be suggested as a suggestion that teachers who have sufficient training in special education should be preferred in the selection of teachers for home education practices, that teachers working in this practice should be assisted in adjusting their programs and that families, teachers and guidance research centers should increase the cooperation in the execution of the program.
- Studies should be conducted on the psychology of parents regarding home education.
- Teachers should be trained by ensuring their participation in accredited seminars on home education services.
- Conducting mixed research method and quantitative research on Homeschooling and Homeschooling education.
- More postgraduate thesis studies on Homeschooling and Homeschooling education by universities.
- Conducting mixed research method and quantitative research on Homeschooling and Homeschooling education.
- More postgraduate thesis studies on Homeschooling and Homeschooling education by universities.
- Publishing special issues of homeschooling and homeschooling education by academic research journals.
- Carrying out studies on pre-school and primary school students on Homeschooling and Homeschooling.

Kaynakça / References

- Aslan A. (2017). *Evde eğitim hizmetlerinde yer alan öğretmen, veli ve yetkililerin evde eğitim hizmetlerine yönelik görüşleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
- Atılgan, G. (2018). *Öğretmenlerin ve ebeveynlerin evde eğitim hizmetine yönelik görüşlerinin ve uygulama sürecinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

- Aydın, İ.P. ve Pehlivan, Z. (2000). *Ev okulu uygulaması: Amerika Birleşik Devletleri örneği Home Schooling*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 33,1-2.
- Aydoğan, İ. (2007). Ev okulları. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 72-85.
- Aymen Peker, E. ve Taş, E. (2017). Evde eğitim uygulaması üzerine bir durum çalışması: Evde Fen eğitimi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 139-174
- Baş, T. (2005). *Anket nasıl hazırlanır, uygulanır, değerlendirilir*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Bauman, J. K. (2002). Home Schooling in the United States: Trends and Characteristics. *A Peer- Reviewed Scholarly Journal*, 10, 1-21.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri (7. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Cemaloğlu N. Kamudanhaber.net 2019.
- Çiftçi S. (2016). Türkiye’de evde eğitim uygulamalarının bu eğitimi veren öğretmenlerin görüşlerine göre değerlendirilmesi, *International academic research congress, INES 2016, Antalya*.
- Demiray E. (2013). Uzaktan eğitim ve kadın eğitiminde uzaktan eğitimin önemi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 148-154.
- Evde eğitim hizmetleri kılavuzu kitapçığı, (2015). https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_07/27060154_mebevde4.sra.pdf. Erişim Tarihi: 07 Ekim 2016.
- Ertürk, S. (2013). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Edge Akademi.
- Gates, B. E.(2000). The end of religion in the UK and beyond. M. Leicester, C. Modgil ve Modgil (Eds.). *Spiritual and religious education içinde* (259- 276). London: Falmer Press
- Hendek, A.(2019), İngiltere’de Müslüman ailelerin ev okulu tecrübeleri ve Türkiye’de ev okulunun imkânı. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 17(38), 71-104. DOI: 10.34234/ded.407335.
- Kaya, T. (2015). ABD’de ev okulu uygulamasının tarihsel gelişimi ve bugünkü durumu üzerine bir değerlendirme, *Sosyoloji Dergisi*, 3(30), 79-98
- Mc Millan, J.H. (2000). *Educational research: fundamentals for the consumer*. Longman, USA.
- Memduhoğlu, H.B. ,Mazlum, M. M. ve Alav, Ö. (2015). Türkiye’de alternatif eğitim uygulamalarına ilişkin öğretmenlerin ve öğretim üyelerinin görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 40(179), 69-87.
- Mermertaş, F.(2014). *Özel eğitim kurumlarının tercih nedenleri ile öğrencilerin memnuniyeti arasındaki ilişki: Şırnak örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Türk Hava Kurumu Üniversitesi, Şırnak.

- Milli Eğitim Bakanlığı evde ve hastanede eğitim hizmetleri yönergesi. (2010). *Tebliğler Dergisi*, 2629, Şubat, 2010.
- Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. (2006). *T.C. Resmi Gazete*, 26184, 31 Mayıs 2006.
- Milli Eğitim Temel Kanunu. (1973). *T.C Resmi Gazete*, 14574, 24 Haziran 1973.
- Orhan, S. Genç, K. G. (2015). Engellilere yönelik ülkemizdeki özel eğitim hizmet uygulamaları ve örnek ülke karşılaştırması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi* 35(2), 115-146
- Ray,B.D.(2015). *Research facts on homeschooling*. National Home Education Research Institute.
- Sözbilir, M., ve Kutu, H. (2008). Development and current status of science education research in Turkey. *Essays in Education*, [Special issue], 1-22
- Susam B., Demir M. K. , Çavuş Ş. (2019). Evde eğitim uygulamasına ilişkin öğretmen görüşleri. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 163-171
- Susam B., Bridgee E. N. ve Şahin F. (2018). Sağlık durumları nedeniyle okula devam edemeyen öğrencilerin evde eğitimine ilişkin veli görüşleri. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 23-55.
- Şad, N, S. ve Akdağ, M. (2010). Evde Eğitim. *Milli Eğitim Dergisi*. 188, 20-31.
- Şad, S. N. ve Akdağ, M. (2010). Evde eğitim. *Milli Eğitim*, 39, 19-29
- Taşdan, M. ve Demir, Ö. (2010). Alternatif bir eğitim modeli olarak ev okulu. *Educational Sciences and Practice*, 9(18), 81-99
- Taşdemir, M., Bulut, A. S. (2015). Ev okulu uygulaması üzerine bir durum çalışması: kuram ve özel eğitimde uygulama. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 6(19),138-157.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2006). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi; SPSS 10.0-12.0 for Windows*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: SeçkinYayıncılık.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Çoban, A. ve Kavuk, S. (2021). Evde eğitimin hukuku, tarihçesi ve ev okulları. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(38), 5473-5503. DOI: 10.26466/opus.819544